

- 39 *Judex laicus nequit exigere pœnam legis pecuniariam à Clerico arma prohibita omnibus deserente.*
- 40 *An teneatur hujusmodi arma Clerico ablata restituere per Ecclesiasticam requisitus.*
- 41 *Instrumenta venite piscationis, aut venationis clerico transgressori possunt secularares ministri adimere.*

CAPUT XXXIII.

1 **A**D intellectum capituli *si judex laicus 12. de sent. excomm. in 6. consule Barbof. in collect. ibi, qui per multos refert.*

Ad Num. 1.

- 2 Quotiescunque lis vertitur super clericatu, ut reus privilegio fori potiatue ad Judicem Ecclesiasticum privativè spectat cognitio, l. 7. tit. 4. lib. 1. Recop. Sanch. *Consl. Moral. lib. 7. cap. 1. dub. 1. num. 16. Paz in Praxi, tom. 2. prae. 2. num. 9. Cur. Philip. part. 3. §. 1. n. 11. Mart. de jurisdic. part. 2. cap. 31. in princ. Barbofa sup. n. 2. Bobad. Polit. lib. 2. cap. 18. n. 106. Guaz. de defens. reor. def. 1. cap. 3. n. 1. Menoch. lib. 6. presump. 76. n. 34. Carlev. de judic. lib. 1. disp. 2. num. 866. Guttier. Practic. lib. 1. q. 6. n. 2. Tusch. lit. C. concl. 395. n. 6. Aliud tamen nonnullis in regionibus praxis observat, sicut inferius adnotabitur, n. 4.*

Ibi: *Quibus etiam suffragatur.*

- 3 Ubi inter Ecclesiasticum, & secularem judicem de jurisdictione oritur controversia, ille ut dignior illam decedit. Guttier. & Guaz. ubi proxime, Petr. Cabal. *quæst. crimin. cas. 223. n. 86.*

Ibi: *Apud Gallos hujus controversia.*

- 4 Non solum in Gallia, sed & in Regno Neapolitano, ac Lusitano moribus, ac statuto receptum est, ut judex laicus de Clericatu cognoscat, si reus fori privilegio se tueri intendat, de quo testantur Menoch. Carlev. & Aug. Barbofa, qui hoc ex concessione Sedis Apostolicæ procedere ait, & assentitur Mart. d. cap. 31. At eam consuetudinem, seu statum juri convenire, tenet Petr. Barbofa in l. Titia, n. 34. ff. solut. matrim. agente clerico primæ Tonfuræ Thom.

Valasc. *alleg. jur. tom. 1. alleg. 24. ex n. 10.*

In Hispania, juxta communem judicem laicum de causa Clericatus non habet cognitionem, quod admonere oportet, quoniam Aug. Barb. d. collect. n. 3. Laudato Præfide nostro hic, asseverat contrariam praxim apud nos servari, quem Barbofa lapsum animadvertit antea Carlev. ubi sup. & quidem D. Covar. expressim attestatur, in Hispania solum Ecclesiasticum judicem existere competentem in Clericatus quæstione.

Ibi: *Et ideo Judices Ecclesiastici.*

Solus Judex Ecclesiasticus definit, an 6 Clericus Tonfuram, ac Vestes detulerit, ut fori privilegio possit gaudere, Truch. sup. n. 96. Guaz. sup. n. 2. Farin. in prax. q. 8. n. 34. & alii quos recensui cap. 31. n. 34.

Ad Num. 2.

Tamen si clericus in criminalibus coram judice laico respondeat, & usque ad causæ definitionem persistat, adhuc tamen lata sententiâ poterit declinatoriam objicere, ac obtinebit, ut ad Ecclesiasticum remittatur, etiam si tempus appellationis præterierit. Cancr. *variatur. part. 2. cap. 2. n. 153. Petr. Barbof. in l. Si quis ex aliena, n. 70. de judic. Clar. lib. 5. sentent. §. fin. q. 36. n. 5. Bobad. d. cap. 2. num. 186. Carlev. sup. n. 811. Caravit. rit. 65. n. 8. Azeved. in l. 1. n. 21. tit. 5. lib. 4. recop. At hoc casu, & aliis cum secularis causam ad Ecclesiasticum transfert, hic non tenetur stare sententiæ illius, nec actis, quæ ipsè in Clericum confecerit Bobad. lib. 2. cap. 18. n. 330. Clar. d. q. 36. in fin. Cur. Philip. part. 3. §. 1. n. 11. Paz supra, d. prælud. 2. n. 12. & omnes communiter: late Guaz. de defens. reor. def. 1. cap. 5. Carlev. ubi proxime.*

Ibi: *Non enim potuit Clericus.*

Clericus etiam de licentia Episcopi sui non valet tacite, vel expressè laici judicis jurisdictionem prorogare. Cancr. ubi proxime, Carlev. d. disp. 2. n. 1076. Farin. n. 13. Seaccia de judic. part. 1. cap. 11. num. 38. Bajard. ad Clar. in d. q. 36. num. 10. Petr. Barbofa in l. 1. art. 3. n. 173. & 177. ubi n. 176. ampliat ad

Verf. *Clericus vero.*

ad voluntariam. Aug. Barbofa cum aliis collect. cap. 2. n. 4. de for. compet. Bobad. sup. n. 187. & 191. Argel. de legit. *Contrad. q. 3. n. 182.*

Ibi: *Igitur sententia lata per judicem.*

- 9 Sententia quam secularis judex profert adversus Clericum etiam consentientem, & fori privilegium non allegantem, est omnino nulla. Parlador. *differ. 9. §. 1. n. 30. Cancr. ubi sup. Clar. n. 5. & Bobad. n. 186. Carlev. sup. Argel. n. 181. Cujac. in cap. ut si clerici, de judic. Hec nullitas ex defectu jurisdictionis proveniens nullo umquam tempore excluditur, seu purgatur. Vantius de nullis. tit. quoties, & int. quos temp. null. oppon. Guaz. de defens. reor. def. 36. cap. 20. n. 2. etiam si lege terminus ad dicendum de nullitate sit coarctatus, ac vetitum ne ultra solum agens audiat, ut est apud nos. Azeved. in l. 2. n. 25. tit. 17. lib. 4. Recop.*

Ibi: *Hujus opinionis ratio.*

- 10 Regulariter quoties jurisdictionis consensu partium prorogabilis non est, etiam post latam sententiâ exceptio incompetentiæ judicis jure objicitur, ut illius impediatur executio. Cancr. *sup. part. 1. cap. 18. n. 8. Cabed. decis. 22. n. 9. Carlev. d. disp. 2. n. 811. Aug. Barbofa collect. cap. Ad petitionem, n. 3. de accusat.*

Ibi: *Hæc exceptio impedit executionem.*

- 11 Exceptio nullitatis ex jurisdictionis defectu impedit executionem triplicis sententiæ conformis Cancr. cum aliis ubi proxime, Bobad. n. 186. Carlev. d. disp. 2. n. 811. ac plures, quos laudavimus supra, cap. 25. n. 12.

Ibi: *His accedit, quod ipse.*

- 12 Clericum comprehensum à judice laico propter crimen, quanvis invitum, & proferentem se secularem, poterit Ecclesiasticum postulare, & obtinebit ut sibi tradatur. Decian. *tract. crim. lib. 4. cap. 4. n. 116. Carol. de Grass. de effectib. clericat. effect. 1. num. 329. Sbrotz. de offic. vicar. lib. 2. quæst. 191. num. 11.*

Clericus qui distulit fori privilegium in judicio allegare, si ad Ecclesiasticum veniat remittendus ad expensas litis illusoriae damnari debet. Parlador. ubi sup. & omnes frequenter. Illud quæstionis est, à quo judice facienda condemnatio; D. Covar. docet ab Ecclesiastico faciendam esse, cui accedunt Clar. d. q. 36. n. 5. Caravit. rit. 65. n. 1. Salg. de Reg. *protecl. p. 1. cap. 2. num. 259.* ubi aliis. At Clericum à seculari damnari posse in expensis, reservata Ecclesiastica executione, opinatur Cancr. *variatur. part. 2. cap. 2. n. 154.* pro quo faciunt tradita per Greg. Lop. in l. 13. *gloss. 4. versus finem, tit. 13. p. 2. Guttier. Practic. lib. 1. q. 20. à num. 3. ad 6. Vide Bobad. n. 188.*

Ad Num. 3.

Clericatum ut delinquens à seculari potestate immunis pronuncietur, plenè probari debet per scripturam Prælati attestantis, se illi Ordines contulisse, aut per duos testes: nec semiplena probatio proderit. Bellet. *disquisit. clerical. part. 1. tit. de favor. cleric. person. §. 14. n. 15. Mart. de jurisd. part. 2. cap. 31. n. 4. 5. Menoch. lib. 6. pres. 76. n. 31. Mascard. de probat. concl. 303. n. 1. Avendañ. de exequend. mand. part. 1. cap. 22. n. 17. Bobad. d. cap. 18. num. 107. in fin. Farin. sup. q. 8. n. 44. Barbof. collect. cap. Si judex laicus, num. 12. de sentent. excomm. in 6. Guaz. sup. defens. 1. cap. 3. n. 9. & plures apud eundem Barb. collect. l. si qua per calumniam, c. de Episc. & cler. Verum & aliter clericatum probari per famam, indicia, præsumptiones, & argumenta, scripserunt Mascard. *concl. 302. & 304. cum seq. & Barbofa cum plurimis d. collect. cap. Si judex laicus, n. 2. Tusch. lit. C. concl. 378.**

Ibi: *Et ideo temerarium esse censeo.*

Unius testis dispositio satis non erit ad probationem clericatus in hoc de exemptione tractatu. Mascard. *concl. 303. n. 4. Mart. d. cap. 31. n. 8. & 9. Farin. q. 8. n. 43. Guaz. d. cap. 3. num. 8. & 9. Quartò etiam, quia est causa gravis præjudicii. Mart. n. 9. Avendañ. sup. tum quia impeditur publica vindicta: tum quoniam læditur Regia jurisdictione, quæ tanti*

tanti haberi solet, ut inter utriusque fori iudices acriter de illa disceptetur. Unde lethalis culpæ reus censetur, qui alienam jurisdictionem usurpat, ut cum D. Thoma, Lessio, ac Salone resoluit Trullench. in Decalog. lib. 8. cap. 1. dub. 8. n. 2. Salgad. de Reg. prosect. part. 3. c. 13. n. 349, & est communis.

Ibi: *His accedit, quod unius testimonium.*

- 16 Unius testimonio etiam quacunque dignitate fulgentis in iudiciis ad plenam probationem fides adhibenda non est, de quo ad plenè tradita per me in addit. variar. lib. 2. cap. 13. num. 1. & 2. Tamen quoad rem de qua agimus id limitat Mart. num. 9. si versaretur in probatione antiqui Clericatus; ita ut verò similiter credi posset, ceteros testes tempore extinctos, quod adminiculis concurrentibus facilè admittendum.

Verf. Fortassis in hac materia.

- 17 Licet principalis causa super Clericatu ad Ecclesiasticum forum spectet, sicut præmittitur supra, num. 2. nihilominus iudex laicus aliqualem cognitionem habet, potestque titulum examinare, ac testes recipere summarè, ut se instruat ad remittendum reum captum ad Ecclesiasticum, aut illum in proprio carcere retinendum, dum causa de Clericatu discutitur, ipsamque summariam informationem mittere Ecclesiastico, ut instructus decidat, num delinquens fori privilegio juvetur, oportebit. Menoch. lib. 6. præsumpt. 76. num. 33. Didac. Per. in l. 2. verf. Item probatur. tit. 1. lib. 3. Ordin. Bobad. Polit. lib. 2. cap. 18. n. 326. Mart. de iurisdic. part. 2. cap. 31. n. 1. verf. Tamen iudex. Guazz. sup. d. cap. 3. n. 10. Carlev. d. disp. 2. n. 866.

- 18 Ad quem effectum in hac summaria cognitione fat erit, si clericatus per famam, vel præsumptiones probetur, aut quod per testes constat, captum in Tonsura, & Habitu incedisse clericali, dum comprehenderetur, & alia requisita ad gaudendum foro observavisse. Guaz. sup. defens. 1. cap. 31. n. 6. & 9. verf. Quoad effectum. Sed sufficit unius testis asseveratio, ut contra alios D. Covar. edocet, quanquam Clericatum ubi non agitur de tertii præiudicio, per unicum probari testem scripserint plures, ut Guaz. ubi proxime, verf. Tertio ex

dicto, Mascard. concl. 303. num. 4. Mart. ubi proxime, Barbosa collect. d. cap. Si iudex laicus in fin. qui alios refert. Dici tamen potest, non esse absque præiudicio regie jurisdictionis huiusmodi remissionem ad Ecclesiasticos iudices, qui raro, aut nunquam delinquentes foro seculari restituent, de quo acriter queritur Bobad. d. cap. 18. num. 109. Sed sententia D. Covar. posset limitari ex prænotatis num. 16. in fin. secundum Martæ opinionem, ut scilicet unus testis in antiquis probet clericatum: quod facilè amplectendum hoc casu, quandoquidem de illo non agitur principaliter, sed ad iudicium instructionem, maxime si aliqua conjectura testis depositioni jungatur.

Ibi: *Imò & hodie usus obviavit.*

Quicquid de iure sit, praxi observatur, ut iudex laicus captum delinquentem retineat, dum apud Ecclesiasticum causa clericatus discutitur, nec locus est remissioni, nisi delinquente fori privilegio gaudere pronuncietur. Bobad. d. cap. 18. num. 105. Paz sup. præiud. 2. num. 10. Guaz. d. cap. 3. num. 6. Clar. §. fin. quæst. 36. n. 21. Farinae. præx. crimin. 9. 8. num. 35. Seaccia de iudic. lib. 3. cap. 11. num. 90. Et licet Guazzinus eam consuetudinem ad Hispanias, esse restringendam adnotaverit, Clarus tamen asserit, regulariter servari, non tamen in Mediolanensi statu. Cui praxi proculdubio occasionem præbuit nimia Iudicum Ecclesiasticorum propensio ad eripiendos criminosos quomodolibet à Potestatibus laicis cum pernicioso Republicæ noxamento, ut ex nostratibus animadvertunt Bobad. sup. n. 109. & alii, quos idem refert. Nec facilis foret traditio rei brachio seculari, etsi captus fori exemptionem non mereretur, præsertim cum in huiusmodi reorum custodia Iudices Ecclesiastici non soleant invilgiare, ut deducitur ex l. 7. tit. 4. lib. 1. Recopil.

Quoad remissionem eorum, qui clerici dicuntur, dum lis pendet super clericatu, de iure servatur distinctio capituli Si iudex 12. de sentent. excomm. in 6. de qua Barbosa in collect. ibi, Mart. sup. d. cap. 31. num. 22.

Ibi:

Ibi: *Quavis statim iudex secularis.*

- 21 Iudex laicus, etiam captum delinquentem, qui se Clericum allegat, ad Ecclesiasticum non remittat ex consuetudine, ut supra num. 19. prænotavimus, teneatur tamen progressum causæ suspendere, dum iudicium super Clericatu consistit, usque ad definitivam, quæ in rem iudicatam transferit: & si adversus reum feratur, tunc ad ulteriora iure procedet. Farin. in Praxi, q. 8. num. 35. Barbosa collect. d. cap. Si iudex laicus, num. 9. Bobad. sup. n. 108. Bern. Diaz in pract. cap. 62. num. 21. Paz sup. tom. 2. præl. 2. n. 10. Guaz. pluribus laudatis, d. defens. 1. cap. 3. n. 4. Tusch. lit. C. concl. 395. n. 6. Ecclesiasticusque secularem per inhibitionem compellet, ut interim supersedeat in causa principali, recepta prius summaria informatione de clericatu, saltem per unicum testem. Paz & Guaz. ubi proxime.

Ad Num. 4.

- 22 Si reus non custodiatur per iudicem laicum, sed apud Ecclesiasticum adsit, hic omnino debet illum in proprium detrudere carcerem, nec relaxare ipsum sub fideiussoribus poterit, non solum pendente lite super clericatu, sed etiam principali super crimine; alioqui licebit Magistratui seculari vagantem reum publicis vinculis ad custodiam subijcere, l. 7. tit. 4. lib. 1. Recopil. Paz d. præl. 2. n. 13. Bern. Diaz in pract. cap. 116.

Ibi: *Tametsi quidam iudices.*

- 23 Quanquam publicè interfit, criminofum qui exemptionis beneficio à seculari potestate liberatur, carceribus intercludi, donec Ecclesiasticus iudex super crimine sententiam ferat, ut meritas luat penas, & sic vindictæ publicæ satisfiat: verum tamen decisionem dictæ legis 7. Recop. ad hunc casum extendi, ut D. Covar. placet, difficile videtur; nam constitutio expressim disponit, cum de clericatu in iudicio controvertitur, ibi: *Y mandamos à los dichos Jueces Ecclesiasticos, que entre tanto que lo susodicho cerca del clerico se determina; los tengan presos.* Et inferius: *Que los prendan, y tengan presos* D. de Faria Covar. Enuel.

en la carcel seglar fasta que la dicha causa del clerico sea determinada. Quæ quidem verba palam restringunt dispositionem legis ad tempus, quo super Clericatu disceptatur: imò non obscure insinuat, non procedere postquam sententia pro Clerico lata, super crimine principaliter apud Ecclesiasticum agitur.

Nec recipi solet ampliatio legis, cum rationis disparitas dignoscitur, ut in præfenti; nam dum lis pendet de Clericatu, iudex laicus jus habet saltem dubium ad delinquentis punitionem, quod sua servari interest usquedum incompetens pronuncietur; ideo illi permittitur, ut si reus extra carcerem Ecclesiastici vagaretur, quæat ipsum capere, ac in proprio interim custodire: alioqui si foro seculari subiectus criminofus declararetur, facilè posset aut fugæ se committere, aut ad asyllum sacrum convolare, regia illusa jurisdictione. At cum pro clericatu jam est pronunciatum, secularis iudex nec spe jus habet in reum, quod conservare per captam expediat, ad quam procedere impeditur, quia nec actu, nec habitu ullam obtinet in clericum jurisdictionem. Unde etsi Præfidi nostri opinionem expediat amplecti, ne delicta maneat impunita, regali quidem constitutione potius refellitur, quam comprobatur.

Ad Num. 5.

Clericus ut Ecclesiastico Iudici per laicum remittatur, custodibus est credendus, ex cuius bonis remissionis expensæ solvendæ: quod si inopia labore, Iudex Ecclesiasticus, qui illum petierit, sumptus exhibere tenebitur. Menoch. de arbitr. casu 228. n. 8. 9. Paz in Praxi, tom. 2. præl. 2. n. 11. Cur. Philip. part. 3. §. 1. num. 11. Bobad. cum aliis d. cap. 18. n. 329.

Remissio ejus, qui Clericus declaratur, per iudicem laicum fieri debet absque ulla rei ignominia. Bobad. num. 328. Paz n. 10. Salced. ad Bern. Diaz in pract. cap. 122. lit. E, Clar. sentent. lib. 5. §. fin. quæst. 36. num. 48. qui reprobatur consuetudinem provinciarum, ubi qui remittitur, insignia dedecoris, ac ludibrii deserit: quam ob rem laicum iudicem acriter coërcitum refert.

M m

44

Ad Num. 6.

- 27 Qui in iudicio declinatoriam proposuit, ut intuitu Clericatus à seculari iurisdictione eximeretur, ad quævis officia, seu munera publica inhabilis efficitur, l. 3. tit. 4. lib. 1. Recop. ubi Azeved. Did. Per. in l. 17. tit. 3. lib. 1. Ordin. Cur. Philip. part. 1. §. 2. n. 14. Avendañ. de exequend. mand. part. 1. cap. 19. num. 22.
- 28 Solent rei, ut istam, & alias pœnas subterfugiant, ea uti cautela; nam Ecclesiasticum iudicem clanculum exorant, ut ex officio eos sibi tradi à seculari requiratur, tanquam ad forum suum atinentes propter Ordines, seu primam Tonfuram. Ant. Gom. variar. lib. 3. cap. 10. in fin. Azeved. sup. num. 2. Did. Per. in l. 10. vers. Quæ autem cautela, tit. 1. lib. 3. Ordin. Sed si huiusmodi fraus probati posset, minimè fraudatori delinquenti prodesset; imò potius præter legis pœnas alia arbitraria afficeretur. Azeved. num. 3. Cur. Philip. num. 15.

Ibi: Siquidem Clericus in minoribus.

- 29 Clericus etiam in minoribus nequit de iure per laicum iudicem puniri pro commissis in secularis muneris administratione, ad quod fuit receptus. Clar. sup. n. 25. Sanch. Consil. Moral. lib. 3. cap. unic. dub. 20. n. 10. & regulariter in quovis Clerico idem sustinent plures, non paucis dissentientibus, ut videre est apud Barbof. de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. n. 127. & collect. cap. 2. n. 4. ne clerici, vel Monach. At ex consuetudine Clericus vel in sacris pro munere syndicatorum subicitur, & à laico iudice damnari poterit ad pecuniariam pœnam, suspensionis, seu privationis officii. Suar. de defens. Fid. lib. 4. cap. 34. in fin. Solorz. de iure Indiar. tom. 2. lib. 4. cap. 8. num. 16. Carleval. de iudic. lib. 1. disp. 2. n. 453. cum seq. Bobad. cum aliis Polit. lib. 2. cap. 18. num. 99. Clar. ubi proximè, Cur. Philip. p. 3 §. 3. n. 5.

Ibi: Qua ratione regia lex.

- 30 Ex recentiori constitutione, quæ habetur in l. 3. tit. 4. lib. 1. Recop. aliter se res habet; nam sublata differentia inter Clericum conjugatum, & solutum,

statuitur ut Clericus minoribus Ordinibus, vel prima Tonfura initiatus munera publica adipisci permittatur, si ita se gerat, ut privilegio fori nullatenus gaudeat, attentata dispositione Trident. sess. 23. cap. 6. de reformat. qui enim illo iuvare potest, à munerum ejusmodi susceptione prorsus removetur. Azeved. in ead. l. 3. Cur. Philip. d. §. 2. n. 14.

Ibi: Hinc etiam deducitur.

Qui fori exemptionem allegaverit, 31 ne à laico iudice possit judicari, cunctis redditibus, officiis, ac muneribus, quæ à Rege obtinebat, ipso iure privatur, l. 4. tit. 4. lib. 1. Recop. ubi Azeved. l. 9. & 10. tit. 1. lib. 3. Ordin. & ibi Did. Per. verb. No puedan tener, Ant. Gom. d. lib. 3. cap. 10 n. 7.

Ibi: Hac verò pœna.

Olim quæstionis fuit, an qui declinatoria utebatur, ut ad forum Ecclesiasticum remitteretur, pœnas legibus statutas incurreret, ubi sententia super exemptione non ferebatur, nec subsequeretur effectus: de qua Did. Per. in l. 17. verb. Pero que si resumiese corona, tit. 3. lib. 1. Ordin. Avendañ. de exequ. mand. part. 1. cap. 19. n. 22. Mexia ad l. Toleti, in apparat. fundam. 6. part. 2. n. 13. Sed hodie ex l. 3. tit. 4. lib. 1. Recop. ejusmodi controversia locus non est, ut adnotat Azevedus ibi, n. 1. Ea constitutionis verba: *Aunque no tengan sententia, ni lleque el negocio à ella.* Ex quibus apparet, quod ex oppositione declinatoriæ sola legis pœna contrahitur. Adhuc tamen sustineri posset, ut si reus ultro desistat ab intentata declinatoria, ac per iudicem laicum super crimine judicetur, pœnas legis evadat, ut sentit Azeved. in l. 4. in fin. tit. 4. lib. 1. Recop. junctis quæ tradit in l. 10. à n. 3. tit. 1. lib. 4.

Tametsi pœna præfatæ legis ipso iure irrogetur, tamen sententia declaratoria præcedere debet, ut probat Azeved. in d. l. 3. n. 4. à quo non omnino dissentit Did. Per. in d. l. 17. Ordin. verb. No puedan tener; etsi contra tenere videatur.

Addit eadem Regia lex, dispensationem à Principe concessam, ut qui declinavit laicam iurisdictionem, ad munus publicum admittatur, viribus non subsistere. Quæ quidem verba potius ad

ad terrorem, quàm ad nullitatem actus referri debent; neque enim Princeps sibi legem imponit, à qua ipsi resilire non liceat, argumento legis *Si quis in principio* 22. de legat. 3. Opus tamen erit, ut hujus legis mentio fiat, si Rex eum ad officium admitti jubeat, quem ipsa prohibet. Ita Did. Per. in d. l. 17. verb. *Y no vale la dispensacion.*

Ad Num. 7.

- 35 Is qui fori declinatoria utitur Clericatus prætextu, in posterum arma etiam communiter laicis permittitur deferre prohibetur sub pœna amissionis eorum, ac sex mille marapedinorum, l. 5. tit. 4. lib. 1. Recop. Bobad. lib. 2. cap. 18. n. 69. Paz in Praxi, tom. 1. part. 8. cap. unic. num. 10. Padill. tract. de legib. pœnal. cap. 57. n. 9. Azeved. in d. lib. 5. qui ampliat etsi sententia lata non sit super declinatoria.

- 36 Quæ quidem regia sancio videtur nequaquam Ecclesiasticos comprehendere, qui in clericali statu persistunt; sed illos duntaxat qui postquam de fori privilegio exceperunt adversus seculari iurisdictionem, Tonfura, ac vestibus clericalibus derelictis ut laicos se gerunt, his siquidem armorum usus, quæ alioqui eis portare licebat, interdicitur simulque pœna pecuniaria irrogatur citra ullum Ecclesiasticæ libertatis præjudicium. Qui intellectus non obscure deducitur ex ejusdem constitutionis serie, quæ vetat his arma, ceteris similibus permittitur: quod Ecclesiasticis nequit convenire, quibus nullum armorum genus deferre licet, ut statim adnotabitur. Igitur de laicis lex loquitur, qui arma quædam, jure permittente, portare valerent; non de clericis, in quibus opus non erat prohibitione.

Ibi: An clerici arma portantes.

- 37 Clericus etiam in minoribus omnino armorum usus & delatio jure interdicitur, ac propter transgressionem sunt excommunicandi. Barbofa cum plurimis de Jure Eccles. lib. 1. cap. 40. n. 137. Bobad. lib. 2. cap. 18. n. 67. Paz ubi proximè. Nec illis licet immunitatem Ecclesiasticam armis tueri, dum delinquens à loco sacro per laicum Magistratum extrahitur, ut prænotavi supra, variar. lib. 2. cap. 20. num. 225. Nec propria defensionis prætextu Clericus arma portare permittitur. Bobad. n. 67. D. de Faria Covar. Eucle.

in fin. nisi instante periculo veluti obfessionis, aut si per loca non tuta clericus interfecerit. Barbofa cum aliis n. 139. Bobad. ubi proximè.

Hinc oritur anceps controversia, an scilicet Clericus possit per laicos justitiæ ministros spoliari armis, cum quibus fuerit comprehensus? Pro utraque sententia quamplurimos congestit Barbofa d. cap. 40. n. 140. & 141. tenens negativam, etsi contrariam magis communem fateatur, quæ apud nos in praxi prævaluit, sicut ex pluribus tradidit d. cap. 20. n. 227. & n. 229. contra sententias recensui.

Ibi: Et sanè de interdicto armorum usu.

De quo actum per me d. lib. 2. variar. cap. 20. ex num. 223.

Ibi: Lex autem Principis secularis.

Quando, & quomodo lex secularis Principis Ecclesiasticos liget, præmissum est supra, hoc lib. cap. 8. n. 25.

Ibi: De eo tantum articulo controversi.

Pœnam legibus stabilitam adversus 39 portantes arma vetita, per iudicem Ecclesiasticum, non per laicum à Clerico transgressore extorquendam esse prædiximus ex multis d. cap. 20. n. 225. ubi hujus loci sit mentio.

Verf. Utrumque tamen sit.

Docet Præses noster, licere secularibus Magistratibus, ac ministris spoliare clericos armis, si ea deferant, quæ laicis prohibentur, propter quod nullam excommunicationis pœnam incurrent: & in Hispania usum receptum agnoscimus, prout mox præmonuimus n. 38. Imò secularis iudex, etsi per Ecclesiasticum requiratur, non tenebitur ablata arma restituere, ut cum pluribus tenet Bobad. Polit. lib. 2. cap. 18. n. 66. dixi d. cap. 20. n. 227. alios referens: nec illicitum erit laico iudici Clericos sic arma deferentes capere, ut eos ad Ecclesiasticum remittat. Bobad. ubi proximè.

Similiter ubi Clericus venationi, 41 aut piscationi lege regia, vel statuto interdicitur

terdictæ operam dederit, poterunt sæculares ministri ei retia, aves, & alia instrumenta auferre, ac sibi retinere. Bobad. n. 119. Cur. Philip. part. 3. §. 3. n. 11. & alii apud Barbof. de Jur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 40 n. 141. ad fin. Azeved. in l. 1. n. 3. tit. 8. lib. 7. Recop.

SUMMARIUM.

- 1 Clerico, ac laico simul delinquentibus, an Judex Ecclesiasticus in utrumque procedere valeat? & num. 2. 8. & seqq.
- 3 Laicus in causa spirituali utrum arbitet, aut arbitrator possit eligi.
- 4 Non est capax jurisdictionis spiritualis, nisi ex Pontificis delegatione.
- Laico & Clerico Episcopus causam spirituales nequit committere, ibid.
- 5 Axioma, Magis dignum, &c. quomodo intelligi, ac restringi debeat.
- 11 Si Judex Ecclesiasticus procedens in laicum, qui cum clerico deliquit, ob causam individuatam illum absolverit, aut non dignè punierit, laicus judex in ipsum animadvertere poterit iterum ex novo judicio.
- 12 Publicam, aut solennem penitentiam agentes numquid gaudeant fori privilegio? n. 13.
- 14 De forma, ac effectibus penitentia publica, ac solennis, & de differentiis inter utramque remissionem.
- 15 De interpretatione capituli. Aliud 11. q. 1. n. 18. & 19.
- 16 Penitentes damnati per Sanctæ Inquisitionis Tribunal foro seculari subiciuntur, si postea crimen aliquod perpetraverint ad jurisdictionem laici Magistratus spectans.
- 17 An judex valeat penas legis temperare, aut quas sententia semel imposuit, moderari? Et quid de Inquisitoribus in causis hæresis.

CAPUT XXXIV.

Ad Num. 1.

1 SI Clericus, vel alius qui fori privilegio gaudet, unâ cum laico delictum perpetraverit, quisque à suo iudice debet puniri, nec Ecclesiasticus ratione societatis, & connexionis in la-

cum procedere permittitur. Tusch. lit. C, concl. 385. n. 17. Jul. Clar. lib. 5. Sententiar. §. fin. q. 36. n. 46. Ant. Gom. variar. lib. 3. cap. 10. n. 6. Fachin. controvers. lib. 9. cap. 31. Cancr. variar. part. 2. cap. 2. à n. 144. Farinac. in praxi, q. 8. n. 151. Guttier. latè Practic. lib. 1. q. 6. n. 7. & per tot. Castill. contrav. lib. 6. cap. 165. d. 45. Salgad. de retent. Bullar. part. 2. cap. 14. n. 28. Bobad. Polit. lib. 2. cap. 17. n. 91. Azeved. in l. 10. n. 24. tit. 1. lib. 4. Recop. Barbofa de Jur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 39. §. 2. num. 94. Cur. Philip. part. 3. §. 1. n. 11. in fin. Guaz. de defens. reor. def. 1. cap. 11. n. 17. Parlad. differ. 9. §. 1. n. 36. licet alii non pauci contrâ tenuerint, quos laudati recensent, ac Menoch. de arbitr. casu 371. num. 13. asserens hanc magis communem, sed vix in praxi observari.

Sed priorem sententiam intelligi oportet de crimine merè seculari; nam si foret mixti fori, Ecclesiasticus etiam laicum valebit coercere, ut animadvertit Barbofa ubi proximè, & proculdubio verum est, nisi laicus judex per capturam subditi delinquentis prævenierit. Et quanquam Ecclesiasticus per præventionem etiam adversus laicum cognoscens, ipsum absolvat, aut non pœna condigna afficiat, licebit tamen seculari Magistratui iterum iudicio novo instituto, pœnam legitimam, ac facinorosi respondentem irrogare, prout regulariter in causis mixti fori observari prænotavimus variar. lib. 2. cap. 10. num. 37.

Ibi: Laicus potest arbitet esse.

De causa spirituali vetitum est in 3 laicum compromitti, sed simul cum Ecclesiastico arbitet esse permittitur. Farin. sup. n. 24. vers. Limita secundo, Bobad. n. 93. Tusch. lit. L, concl. 4. n. 10. Mart. Ant. Blanc. tract. de compromiss. in conjunct. q. 2. n. 62. & 64. Lanfranc. de Oriano tract. de arbitr. part. 2. n. 24. Joan. Bapt. Peruzin. eod. tract. lib. 4. cap. 15. n. 1. Barbofa collect. cap. Per tuas, n. 3. de arbitr. ubi alii, accedente superioris auctoritate, ut præfati observant, præsertim idem Barbofa in collect. cap. quod in dubiis, n. 4. de consecration. Eccles. qui cum aliis collect. cap. contingit num. 3. docet quod laicus etiam sine Ecclesiastico eligi poterit arbitrator in causa spirituali, licet contrâ tenuerit Joan. Baptill. ubi proximè, addens quod nec

nec incidenter laicus arbitet super causa spirituali laudem ferre poterit.

Castill. contrav. lib. 5. cap. 169. num. 21. Aug. Barbofa axiom. 76. num. 2.

Ibi: Tametsi laicus censeri soleat.

Ad Num. 2.

4 Laicus incapax censetur spirituum cautarum cognitionis, nisi ex Pontificis commissione, sicut omnis ecclesiastica jurisdictionis. Barbofa collect. cap. Sacrosancta 51. n. 2. de elect. Marc. Ant. Blanc. sup. num. 64. Tiraq. de jur. marit. gloss. §. n. 178. & alii plures apud me variar. lib. 1. cap. 17. num. 147. Unde licet, ut mox ostendimus, arbitet cum Clerico ad causam spirituales iure constituat, non tamen Ecclesiastico, & seculari eadem delegari per Episcopum permittitur. Lanfranc. sup. n. 25. Marc. Ant. Blanc. n. 64. vers. Præterea.

Ibi: Actum individuum nomen accipere.

5 Regula, quod magis dignum attrahit ad se minus dignum; non procedit, cum plures collectivè concurrunt unum corpus constituentes, veluti collegium; quia non attenditur dignitas collegarum, sed quod si par fuerit, dignior pars attenditur, & ab ea communis nomen, ac naturam accipit, ut in laicorum, & Clericorum collegio contingit. An cum plures ut singuli ad actum quemque congregantur, tunc minus dignum digniori etiam inferiori numero solet cedere, de quibus Azeved. in l. 10. n. 25. tit. 1. lib. 4. Recop. Barbofa de potest. Episcop. part. 3. alleg. 72. n. 128. & collect. cap. Quod in dubiis, num. 4. de consec. Ecclesiast. ac tract. de axiom. jur. axiom. 72. Tusch. lit. D, concl. 435.

6 Quod quidem axioma notabiliter restringitur, ut locum habeat quoties ex attractione minus dignum pateret detrimentum, ut evenire in iure patronatus Clericis, & laicis communi, observat D. Covar. infra, hoc lib. cap. 36. num. 5. vers. Tertio opportunè, Salgad. de Reg. protecc. part. 3. cap. 9. num. 11 non enim alteri per alterum iniqua conditio debet inferri, cap. non debet 22. de reg. jur. in 6. cum vulgaris, quæ congerit Barbofa axiom. 22. n. 1.

7 Præterea, imitatur, si magis dignum indigniori accessoriè jungatur; nam illud cedit huic tanquam principali. Petr. Barbofa in l. Cum Prator, §. fin. n. 112. de judic. Tusch. lit. A, concl. 76. num. 26.

8 Sententiam suam, de qua supra n. 1. D. Covar. declarat, ut non procedat in causis individuis, quæ separationem nequeant recipere; tunc siquidem Clerico, & laico simul delinquentibus, Judex Ecclesiasticus in utrumque, causâ cognitâ, animadvertere poterit propter jurisdictionis præminentiam. Ant. Gom. variar. lib. 3. cap. 10. num. 6. in fin. Tusch. lit. C, concl. 395. n. 8. Guttier. Practic. lib. 1. quæst. 6. n. 9. Barbofa de Jur. Ecclesiast. lib. 1. cap. 39. §. 1. num. 95. ubi exemplum offert de mandante, & mandatario. Salgad. de retent. Bullar. part. 2. cap. 14. n. 18. Bobad. lib. 2. cap. 17. num. 91. Azeved. in l. 10. num. 25. tit. 1. lib. 4. Recop.

9 Sunt qui existimant, quod cum Ecclesiasticus, & secularis cooperantur ad facinus, causa sit mixti fori quoad laicum, ita ut præventioni locus sit. Guaz. de defens. reor. def. 1. cap. 11. n. 17. Parlad. differ. 9. §. 2. n. 36. & sanè quilibet judex probabili, ac communi opinionione nixus rectè procedet in laicum, qui cum Clerico deliquit, in suo foro, si illum apprehenderit, præventa jurisdictione.

10 Quoad civiles causas eadem est recepta distinctio, ut Clericus, ac laicus ex eadem obligatione conveniantur, si causa separationem admittat, quisque in suo foro respondere teneatur; alioqui coram Ecclesiastico uterque litigabit. Quod ita verum est, licet plures laici cum uno Clerico concurrant, de quo Salgad. num. 26. Barbofa d. num. 95. vers. Verum contrarium, Bobad. cum pluribus num. 92. Azeved. n. 23. & 24. Gratian. disceptat. cap. 541. à n. 16. Cancr. variar. part. 2. cap. 2. num. 147. Guttier. sup. q. 43. Sed in praxi adhuc in causis individuis, & communibus Clerico, & laico, hic coram Ecclesiastico iudice conveniri non permittitur, teste Bobadilla; imò secularis, qui ipsum in jus vocaverit, in foro Ecclesiastico subicietur pœna legis 10. tit. 1. lib. 4. Recopil. ut probat Azeved. ibi, quanvis eam temperari posse ob communem contrariam opinionem, existimet Guttier. d. q. 43. in fin.

11 At in criminalibus, si Judicem Ecclesiasticum ob causâ individuatam

in laicum, qui cum Clerico deliquit, procedere contigerit, cumque absolverit, aut mitius punierit quam crimen mereret, poterit laicus denud de illo cognoscens condignam penam infligere reo sibi subiecto, sicut in causis mixti fori observari præmissimus supra, num. 2. & in specie tenet Guaz. de defenf. reor. def. 1. cap. 11. n. 18. nam iudex laicus non omnino excluditur propter incompetentiam, sed digniori cedit, ne recta iudicii expeditio, continentia causæ divisâ impediatur, quemadmodum per præventionem in mixti fori delictis inhibetur. Sic nec regia iurisdic-tio illudetur, nec crimina manebunt impunita.

Ad Num. 3.

- 12 Qui solennem aut publicam pœnitentiam agunt propter delictum ex iudicis Ecclesiastici sententia, nec in civilibus, nec in criminalibus fori privilegiojuvantur. Clar. §. fin. q. 35. n. 20. Decian. tract. crimin. lib. 5. cap. 25. n. 9. Morla Emp. Jur. part. 1. tit. 2. in princ. n. 143. Bobad. d. lib. 2. cap. 17. num. 148. Barbosa addit. ad collect. cap. Aliud, 11. g. 1. Cur. Philip. part. 3. §. 1. num. 14. Simanc. de Catholic. Instit. q. 47. de pœnit. & convers. num. 19. Aliquando hi pœnitentes per Ecclesiasticum coërceri possunt ob excessus, quos refert Bobadilla.

Ad Num. 4.

- 13 Contrarium placuit non paucis, ut refert Simanc. num. 18. qui opinantur eiusmodi pœnitentes fori privilegio gaudere in civilibus, ac criminalibus, ex Leonis Magni Pontificis decreto in cap. Aliud, 11. g. 1. quod diversimodè interpretantur pronuper laudati, & alii quos adducit Barbosa in collectan. ibi, quorum intellectus fuscè D. Covar. refert, ac refellit.

Verf. Sunt tamen.

- 14 De pœnitentiæ solennis, & publicæ forma, atque effectibus agit in cap. In capite 64. dist. 50. l. 18. 19. & 20. tit. 4. part. 1. ubi Barbosa in collect. plures laudavit. Trident. sess. 24. cap. 8. de reform. ubi publicæ pœnitentiæ fit mentio, quamquam illam exolevisse scripserit Alciat. lib. 9. parerg. cap. 22. Sed inter publicam, & solennem pœnitentiam

tiam multum interest, maximè quia post hanc pœnitentiam ab Ecclesiasticis Ordinibus remotus habebatur, d. l. 19. part. 1. Barbosa collect. cap. 1. n. 3. de bigam. non ordin. non sic per illam. Barbosa in remiss. ad Concil. d. cap. 8. num. 2. & de potest. Episcop. part. 2. alleg. 43. n. 7. Utrum qui pœnitentiam solennem, aut publicam egit, pro eodem crimine possit per laicum iudicem puniri, dixi Variar. lib. 2. cap. 10. num. 21.

Verf. Ipse vero minimè.

Hic tamen D. Covar. novum addit intellectum ad d. cap. Aliud, ut scilicet ibi consulat Pontifex, quod pœnitentes non deserant salutari pœnitentiæ progressum ad prosequendum in forensi iudicio quod sibi debetur; quid enim prodest homini universum mundum lucrari si animæ suæ detrimentum patiar. Ideo magis expedit pro peccatis satisfacere, quam bona temporalia litigando tueri; nam si pœnitens incumbet litibus, à salufitero statu distraheretur; & quantum id fieri possit sine culpæ reatu, tutius tamen erit obsequi pœnitentiæ Ecclesiæ iudicio, quam forum pro bonis acquirendis, vel conservandis adire sæcularem. Quam interpretationem amplectitur Morl. ubi sup. num. 143. verf. Sed mea sententia, Barbosa in addit. collect. d. cap. Aliud. Vide infra, num. 18.

Ad Num. 5.

16 Illi quibus per sanctum Inquisitionis Tribunal publica injungitur pœnitentia, si crimen postea admiserint quod ad forum spectet sæcularem, per Magistratum ordinarium Iudicem coërceri debent. Bobad. d. cap. 17. n. 148. Clar. d. quæst. 35. n. 20.

Ibi: Nam licet alioqui.

17 Iudici ex causa sententiâ permittitur legales pœnas mitigare; sed postquam eam tulit, moderati pœnam, quam imposuit, prohibetur nisi in continenti Tulch. lit. P. concl. 153. num. 7. Clar. sup. quæst. 85. num. 10. & alii plures apud me Variar. lib. 2. cap. 9. ex num. 101. Sed hoc speciali jure Inquisitoribus licet. Clar. lib. 3. sensent. §. Hæresis, num. 8. Peña in Director. Inquisit. part. 2. quæst. 47. schol. 72. Menchac. illustr. cap. 31. n. 3. Barbosa

Barbosa collect. cap. Ut commissi, num. 9. de hæretic. in 6. prænotavi & ego d. cap. 9. num. 105.

- 18 Liber hic adjicere, quod inter plures interpretationes, quas D. Covar. supra recenser, illa communis videtur verissima, quam tradidit n. 4. verf. Quarto frequentior, nempe quod in d. cap. Aliud, 11. quæst. 1. consilium tribuitur pœnitentibus litigaturis, ut potius in foro Ecclesiastico, quam in sæculari suas deducant actiones, ubi causæ sine tanta distractione, & strepitu peragi possunt; sed hoc reo consentiente, si laicus sit: in quo nullum pœnitentium privilegium reperitur; nam jure communi cunctis laicis licet Ecclesiasticæ jurisdictionis prerogatio, l. Episcopale 9. C. de Episc. audient. Barbosa cum aliis collect. cap. Significasti, num. 3. de for. compet. Carleval. de judic. lib. 1. disp. 2. num. 120. tamen jure nostro regio prohibeatur, l. 10. tit. 1. lib. 4. Recopilat. ubi Azeved. quem in intellectum, quamquam alium expendat, D. Covar. non impugnat.

- 19 Alius etiam intellectus accommodari poterit dicto capiti Aliud, si perpendamus pœnitentes miseratione dignos, & sub speciali Ecclesiæ protectione constitutos, idcirco possunt inter miserabiles personas reputari, quæ agentes, præsertim oppressæ, etiam laicos apud Tribunal Ecclesiasticum jure conveniunt, ut ex aliis præmissis supra, cap. 6. num. 8. quam opinionem communem testatur Barbosa collect. cap. Causam quæ 7. num. 4. qui fil. sint legis. Monet igitur Magnus Leo hujusmodi homines, ut omisso rei legitimo foro sæculari, ad Ecclesiasticum confugiant, eum litigare opus sit.

SUMMARIUM.

- 1 Iudex laicus an possit cognoscere de possessione rei spiritualis, qui disputent. Resolvitur ex num. 6.
- 2 Quoties possessorum iudicium habet annexam causam proprietatis de re spirituali, aut annexa, iudex laicus competens non habetur.
- 3 Nequit habere cognitionem de Beneficii Ecclesiastici possessione: quod limitatur num. 17.
- 4 Potest summariam habere cognitionem de proprietate, & titulo beneficii, ut se instruat ad iudicandum de possessione, si hoc illi liceat, ut volunt plures.

5 Si controversetur contra Clericum de possessione rei spiritualis, iudex laicus causam decidere prohibetur.

6 Utrum iudex laicus valeat cognoscere de possessione rei spiritualis, absque ulla proprietatis connexionem? & num. 7. & 8.

9 Causam decimarum in questione facti iudex laicus definire valet in sibi subditum.

10 Idem & Ecclesiastico Iudici licet.

11 Quoties ius percipiendi decimas ad laicos est translatum ex concessione Pontificia, Magistratus sæculares de illis cognoscunt, sive juris, sive facti questio vertatur: quod ampliatur n. 12.

12 Novarum decimarum exactionis causa ad supremum Castellæ Consilium in Hispania deferuntur, & in Indiis ad Regia Prætoria.

13 Num laici decimarum conductores possint in foro Ecclesiastico conveniri? & num. 15. & 16.

14 Quomodo cognoscatur in Regiis Prætorii de possessione beneficii Ecclesiastici, ne vis inferatur possessori.

15 Qui aliter sentiant.

16 Ex quibus causis iudices Regii Prætorii habeant extrajudicalem cognitionem ad vim tollendam per Iudices Ecclesiasticos illatam, & num. 20.

17 De forma procedendi in eiusmodi causis, & quam cognitionem supremi iudices habeant.

18 De justificatione regie protectionis, remissive.

19 Quomodo compellantur Iudices Ecclesiastici ad observanda decreta Regie Cancellaria, ubi de vi auferenda deciditur, & n. 24.

20 In quibus causis locus non est protectioni adversus Iudices Ecclesiasticos, sæculares, vel regulares.

21 Nuntii Sedis Apostolicæ, qui in Curia nostri Regis adsunt, tenentur rescripta sue delegationis, & facultatem in Regio exhibere Consilio.

22 De retentione Bullarum, quæ apud nos est permessa, & qualiter procedatur.

23 Causa retentionis legitima est, si extero beneficium Ecclesiasticum conferatur.

24 In Beneficiorum provisione regnicola alienigenis præponendi.

25 In Beneficii impetratione precator exprimere debet patriam suam, & diacessim.

26 De Beneficiis patrimonialibus, quæ in Hispania necessariò conferuntur Clericis

Bus Beneficii, tenet Parlad. *differ. 9. §. 3. num. 3.*

15 Contrarium, scilicet ejusmodi conductorem virtute simplicis obligationis subijci foro Ecclesiastico, ut ad solutionem mercedis possit compelli, cum aliis sustinet Barbosa *de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. n. 64.* & in Pintiana Cancellaria observari testis est Azeved. *in l. 10. n. 58. tit. 1. lib. 4. Recop. cujus praxis fit mentio in Cutia Philip. d. §. 5. n. 7.* Et quidem juri videtur conformis; nam merces locationis loco decimarum succedit, & conductor pro debitoribus illarum subrogatur; idcirco sicut Ecclesia ad exigendas decimas à laicis iudices suos adire potest, ut est nuper præmissum, ita similiter in conductorem, qui ipsas percepit, in proprio foro agere licebit, cum subrogatum sapiat naturam ejus, in cuius locum subrogatur, *l. Si cum, §. Qui injuriarum, ff. si quis caution. cum vulgaris, quæ cumulat Barbosa axiom. 207. n. 1.*

16 Præterea in omnibus instrumentis hujus conditionis regulariter solet inseri clausula submissionis foro Ecclesiastico, quam si aliquando per imperitiam Notarii prætermittit contigerit, pro expressa haberi debet, ut suum operetur effectum, *l. Quod si nolit 31. §. Quia astidua, de adilit. edit. Barbosa tract. de claus. in princ. n. 1.*

Verf. Sexto non negamus.

17 Tametsi D. Covar. *sup. num. 1.* prædixisset, laicum judicem idoneum non censeri, ut de possessione Beneficii, vel alterius rei spiritualis cognoscat, id tamen in præsentiarum restringit quoad iudices superiores, qui Regiis Prætorii assident; hi enim poterunt etiam inter Ecclesiasticos per viam extrajudicialis potestatis impedire spoliū fieri Beneficii, & factum, violentiā remota revocare, cui obviam ire cuique seculari Principi in propria ditione incumbere non dubitatur. Quam sententiam in Granatensi, ac Gallico Prætorio praxis observat, pluribusque in Regnis apud exteros, ut videre licet apud barbos. *de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. n. 63.* & comprobatur jure nostro regio *ex l. 2. tit. 6. lib. 1. l. 10. tit. 1. lib. 3. Recop. tenent Bobad. d. lib. 2. cap. 18. n. 141. Joan. Garc. de Nobilit. gloss. 9. num. 46. Cevall. tract. de cognit. per viam violent. part. 1. q. 65. Paz in Praxi, tom. 1. temp. 1.*

n. 23. & 39. Greg. Lop. in l. 13. gloss. 3. tit. 13. p. 2. Gurtier. practic. lib. 1. q. 20. n. 1. Azeved. in d. l. 2. Reg. ubi latè probat, Alfar. sup. gloss. 2. n. 16. Avend. d. cap. 1. n. 32. Mieres de majorat. part. 3. q. 11. à n. 11. D. Frasso novissimè, ac præ omnibus copiosè de Reg. Patrou. Indiar. cap. 41.

Sed contrarium sustinet Barbosa cum 18 aliis ubi proximè, *n. 175.* & in Vallisletana Cancellaria praxi receptum inquit Bobadilla ubi pronuper: & quidem de jure hæc opinio vera videtur, sed ex privilegio Sedis Apostolicæ, vel consuetudine servatur opposita, ut animadvertit Gurtier. *d. cap. 34. n. 25. verf. Quarto quoniam, & constat ex d. l. 2. Recop.*

Ad Num. 3.

19 Dupliciter solent Ecclesiastici iudices vim litigantibus perperam inferre, aut non deferentes appellationi legitimæ, aut se ingerentes, ut de causis ad forum secularem privativè spectantibus cognoscant. Salgad. *de Reg. protect. part. 1. cap. 1. in princ. n. 2. verf. Secundo modo, cum seq. Utroque casum tam laicis, quam clericis licet Regia adire Prætoria, ut per extrajudicalem cognitionem, & formam lege præscriptam vis auferatur, & justitia rectè administraretur, *l. 36. tit. 5. lib. 2. l. 7. tit. 2. l. 14. tit. 3. lib. 3. Recop. Salg. d. cap. 1. n. 3. & per tot. ubi de justificatione recursus: & cap. 2. de forma procedendi. Cevall. tract. de cognit. per viam viol. gloss. 1. cum seqq. Alfar. sup. ex num. 14. Bobad. n. 139. Paz sup. n. 22. Solorz. cum pluribus de jur. indiar. tom. 2. lib. 4. cap. 3. n. 35. & 36. & alii non pauci, quos refert Barbosa d. cap. 39. §. 2. n. 180. Ipse tamen ex n. 32. eam cognitionem illicitam, & factis Constitutionibus contrariam probare nititur, nec consuetudine introduci posse contendit in collect. cap. Ecclesia S. Mariae, à num. 7. de constitution. de quibus plenè D. Frasso cap. 38. num. seqq. Væ nobis si in praxi illius prævaleret opinio, quanta experiremur dispendia, tam salustifero antidoto deficiente, ut considerant D. Covar. sub hoc num. verf. Quinto justitia, Gregor. Lop. in l. 13. gloss. 3. tit. 13. p. 2. D. Frasso ex num. 27. & alii ex prælaudatis. In hoc remedio, cum scilicet non deferretur appellationi, diversimodè concipiuntur Consilii decreta**

creta, de quibus Salgad. *d. cap. 2. ex num. 199.*

Verf. At si laicus per judicem.

20 Egit D. Covar. de denegato appellationis auxilio, & transit ad alterum modum cognoscendi per viam violentiæ, cum scilicet laicus in foro Ecclesiastico convenitur super causa profana ad illum nullatenus pertinente, quo casu profertur decretum per Regios Consiliarios, quod vulgè de Legos nuncupatur. Salgad. *d. cap. 1. n. 3.* cujus formulam tradit Cevall. *sup. gloss. 18. n. 2.* quo acta ab Ecclesiastico declarantur irrita, causaque retinetur, aut seculari iudici competenti remittitur. Salgad. *cap. 2. n. 218. Cevall. gloss. 15. n. 20.* Et quamquam in præcedenti remedio semper appellatio debeat præcedere, ut per se notum est, ac observat Salgad. *n. 64. D. Frass. sup. cap. 37. n. 3.* in hoc tamen minimè requiritur: imò nec protestatio Regii auxilii, nec declinatoria desideratur; nam absque istis per simplicem querelam ad Regia Prætoria recurritur. Cevall. ubi proximè, Salgad. *n. 69.* Hujus cognitione fit mentio in *l. 7. tit. 2. l. 14. tit. 3. lib. 3. Recop. & de praxi in Cur. Philip. part. 1. §. 5. num. 34. Monteros. in Practic. tract. 5. de las Chancillerias, tit. Sigues el tercero proceso que es Ecclesiastico. D. Frasso sup. cap. 37. à num. 13.* ubi quod isti remedio est locus, etiam appellationi deferat Ecclesiasticus, si interponatur.

Ibi: Nec Regii Consilarii.

21 Ubi extrajudicialiter cognoscitur, an vim Ecclesiasticus inferat, non examinantur merita causæ, nec justitia sententiæ, sed tantum discutitur, utrum legitima appellatio non sit admissa, in quo vis auferenda consistit, ut latè probat Salgad. *de Reg. protect. part. 1. cap. 1. ex n. 230. Carrac. in Recopil. cap. 6. §. 4. n. 20. Cevall. tract. de cognit. per viam violent. gloss. 6. n. 34. Azeved. in l. 2. verf. Item & decimoquarto, tit. 6. lib. 1. Recop. Quod tamen limitatur quoties super vi pronunciari non possit absque principalis causæ cognitione; tunc siquidem Consilarii Regii de causæ meritis incidenter cognoscent, quod probat adducens exempla Cevall. *ead. tract. q. fin. à num. 6.**

D. de Faria Covar. Enucl.

Verf. Hic autem forensis usus.

De justificatione protectionis Regiæ 22 apud nos moribus, & legibus introductæ, fusè nostrates differunt, præsertim Greg. Lop. in l. 13. gloss. 3. tit. 13. part. 2. Salgad. *d. cap. 1. ex num. 40. Azeved. in d. l. 2. Recop. Cevall. sup. gloss. 1. cum seqq. alios cumulant Salgad. n. 16. & Barbosa de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 39. §. 2. n. 180. verf. His igitur, qui ut præmissum num. 19. hujusmodi recursum, & protectionem damnat, cujus fundamentis satisfacit Salgad. ex num. 22. de quo neotericus D. Frassus egregiè *sup. d. cap. 38.**

Verf. Adversus verò Clericos.

Hujusmodi comminationis, quæ in 23 Judices Ecclesiasticos vim inferentes præmitti solet, meminit Gurtier. *Practic. lib. 2. quæst. 20. in fin. Alfar. de offic. Fiscal. gloss. 2. n. 15.* Quomodo hi coercerentur, si parere renuerint decretis, quæ per Regios Judices expediuntur ad vim tollendam, tradiderunt Alfar. ubi proximè, Bobad. *sup. lib. 2. cap. 28. n. 139. D. Frass. d. cap. 38. n. 42.* qui docet multari posse, ex pluribus. Cur. Philip. *dict. §. 5. num. 34. Cevall. gloss. 16. num. 10.* ubi quod incurrunt pœnam legis 4. tit. 1. lib. 4. Recop. Utrum possint ad expensas damnari à superioribus laicis iudicibus propter vim illatam, disputat Gurtier. *dict. quæst. 20. Salgad. d. cap. 2. à n. 243.*

Verf. Sed & ex multis aliis.

24 Adde Salgad. *de retent. Bullar. part. 1. cap. 9. n. 37.* & ex stylo Granatensis Regii Prætorii, de quo D. Covar. testatur, videtur inferendum, quod facultas cognoscendi per viam violentiæ adaptari poterit ad quoslibet casus, si constiterit notoriè de vi per ecclesiasticos illata, aut inferenda, præsertim si Superior Ecclesiasticus aut nolit, aut non possit oppressis subvenire: ad quod conducit disputatio Salgadi in d. cap. 9. ex n. 13. quo, si placuerit, temperatè, cautè, ac sine ambitione ampliandæ jurisdictionis utendum. Confule D. Frass. *sup. cap. 35. ex n. 16. & cap. 36. ac 37.*

25 Sunt verò causæ, quæ intuitu violentiæ ad Suprema Prætoria deferri prohibentur, veluti si ad Tribunal Sanctæ Inquisitionis, aut Cruciatæ spectant, de quibus omnibus latè Salgad.

N n 2 de

de Reg. protect. part. 1. cap. 2. præl. 5. per tot. Bobadill. sup. lib. 2. cap. 10. num. 91. Cur. Philipp. part. 1. §. 5. num. 34. in quibus numeratur visitatio Regularium, quæ per Prælatos fieri solet. Carasc. in Recopilat. cap. 6. §. 4. num. 20. in fin. At nihilominus iudicibus Cancellariorum novi orbis specialiter jubetur, ut super modum procedendi in visitatione Regularium vigilent: & si Vicarii, aut Commissarii generales, Visitatores, & Conservatores notoriè excesserint, se interponant, vim auferentes in oppressorum tutelam: quod in Hispania soli Regio Castellæ Consilio reservatur, l. 40. tit. 5. lib. 2. Recop. Solorz. de jur. Indiar. tom. 1. lib. 4. cap. 3. num. 35.

Ad Num. 4.

26 Apud nos Sedis Apostolicæ Nuntii, qui in Regia Curia continuò resident, jurisdictionem ullam exercere vetantur, nisi priùs literas delegationis suæ cum facultatibus concessis apud Consilium Regium exhibeant: quæ quidem facultates, cum expedit, restringuntur, de quo in remission. ad tit. 8. lib. 1. Recop. Bobad. d. cap. 18. num. 207. Salgad. de re. tent. Bullar. part. 1. cap. 2. num. 51. Salced. prax. crimin. cap. 34. num. 19. Cevall. commun. cont. commun. q. 897. n. 324. & 338.

Verf. Sic etiam in his regnis.

27 Succedit alia species regie protectionis, cum scilicet Bullæ in Curia Romana expediuntur, quibus jus regium læditur, aut privatorum; nam illarum executio impeditur, & per Consilium Regium retinentur, interposita ad Sedem Apostolicam supplicatione: de quo egregium opus dedit in lucem Salgadus, & si quis plures alios consuleret exoptet, adeat Solorzan. d. tom. 2. lib. 3. cap. 25. num. 45. ex quo observandum, quo in Indiis occidentalibus literæ Apostolicæ executioni mandari prohibentur, nisi in supremo illarum Consilio recognitæ exequi permittantur. De quibus in l. 25. tit. 3. lib. 1. Recopilat. & quoad Indiarum Regna in nova schedularum compilatione nonnulla rescripta recensentur sub tom. 1. & 2. tit. 7. Quod itidem ibi cavetur de literis superiorum Prælatorum Regularium, exceptis iis quæ spectant ad internam, & ordinariam gubernationem, ut habetur

tom. 2. tit. 7. sum. 5. Videndus D. Fraff. sup. cap. 7. num. 15. & 19. cum seqq.

Ad Num. 5.

28 Inter cæteras causas, propter quas ad Bullarum retentionem devenitur, illa præcipua habetur, si extero Beneficium Ecclesiasticum per Sedem Apostolicam conferatur. Solorzan. sup. lib. 3. cap. 19. num. 10. cautè enim, ac providè Regiis nostris Constitutionibus alienigenis præcluditur, ne Beneficia Ecclesiastica valeant adipisci, l. 14. cum seqq. l. 25. tit. 3. lib. 1. Recop. Idemque de pensionibus cavetur l. 18. eod. tit. Similiter quoad Indiarum Ecclesias non semel per Regia rescripta prohibetur, ne exteri ab Hispania ad Beneficia admittantur. Solorz. d. cap. 19. ex num. 5. qui fusè rem profecquitur, de quo etiam latissimè Azeved. in d. l. 14. Recopil. Salgad. de re. tent. Bullar. part. 1. cap. 10. n. 69.

29 Et generaliter quævis Beneficia potius oriundis, quam exteris esse conferenda, probatur ex l. 13. tit. 15. part. 1. observant Solorz. ubi proxime, Flamin. de resignat. Benefic. lib. 4. q. 7. Azeved. ubi pronuper, Azor. Instit. moral. part. 1. lib. 6. cap. 4. Greg. Lop. in d. l. 13. gloss. 2. & 3. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 5. num. 23. Garc. de Benefic. part. 7. cap. 9. num. 2. Valenz. conf. 34. num. 79. Borcl. de præstant. Reg. Cathol. cap. 51. Mar. Muta ad Constit. Regn. tom. 3. cap. 7. num. 51. Burg. de Paz in l. 3. Tauri, n. 125. Did. Per. in l. 18. tit. 3. lib. 1. Ordin. D. Frasso de Reg. patron. Indiar. cap. 3. num. 13. ubi quamplures.

30 Ex quo deducitur, quod si quis beneficium impetraverit, non exprimens ex quo oppido, sive dicecesi ortus sit, vel aliunde se oriundum fingens, gratia ob vitium subreptionis non subsistet. Solorz. sup. tom. 2. lib. 3. cap. 19. n. 9. Greg. Lop. in d. l. 13. gloss. 3. Azeved. ubi proxime, n. 7. Garc. sup. part. 8. cap. 9. n. 16. & alii apud Barbof. collect. cap. Propositive, n. 7. de rescriptis. nam ea qualitas tanti momenti habetur, ut cognitio quod preceator non erat ex Dicecesi, ubi beneficium vacabat; collationis gratia verosimiliter denegaretur.

31 In Hispania sunt Episcopatus quidam, nempe Burgensis, Calagurritanus, & Placentinus, in quibus beneficia necessariò sunt conferenda natis intra oppidum ubi Beneficium exiit, si quis idoneus proponatur, unde beneficia patrimonialia

patrimonialia vocitantur: idemque observari præcipitur ubicumque talis viget consuetudo, l. 23. tit. 3. lib. 1. Recop. atque ita si in derogationem ejus consuetudinis per Pontificium rescriptum Beneficium conferretur, esset locus retentioni, ut executio suspensa maneret, l. 25. tit. 3. lib. 1. Recop.

Verf. Unde sanctissimum esset.

32 Hæc repetit Azeved. in l. 14. tit. 3. lib. 1. Recop. qui pluribus suadet rationibus quantum expediat, ut quis in sua patria beneficium Ecclesiasticum admittret, exclusis extetis, & à regno extraneis.

Ad Num. 6.

33 Per Bullarum retentionem Sedis Apostolicæ autoritas non decrescit, quin potius augetur, quandoquidem submissis precibus per supplicationem exoratur: nec Majestas læditur, cum executio rescriptorum ex iustis, ac legitimis causis suspenditur, ut perfectè Princeps instructus voluntatem exequendam patefaciat: nec quicquam irreverentiæ ex hoc subditis imputandum, quod non paucis Constitutionibus præcipitur, de quo Salg. de re. tent. Bullar. part. 1. cap. 1. n. 1. & 2. & cap. 3. à princ. Azeved. in l. 14. num. 33. & 46. tit. 3. lib. 1. Recop. Bobad. sup. lib. 2. cap. 18. n. 208. Valenz. conf. 105. à n. 94. Cevall. de cognit. per viam viol. q. 6. à num. 62. ac comm. cont. commun. q. 897. n. 333. & alii per Solorz. laudati d. lib. 3. cap. 19. n. 10. & 11.

SUMMARIUM.

- 1 Executio bullarum suspenditur ipsis revertentis, quoties per illas juris patronatus laicorum læditur, Beneficium impetrato absque assensu patroni.
- 2 Pontifex potest derogare juri patronatus, etsi ad supremum Principem spectet.
- 3 Non derogat patronatus laicorum, nisi de eo in literis expressim mentione facta.
- 4 Ecclesiastico tacitè derogat.
- 5 Si patronatus ad Regem, aut Magnates pertineat, mentio fieri debet specificæ dignitatis patroni ad derogationem, & num. 8.

- 6 Clausula generaliter derogante juris patronatus ad quemcumque pertinet, non includitur quod laicorum est.
- 7 Derogatio juris patronatus laicorum non præsumitur, & quare.
- 9 Beneficia, quæ in Curia vacant, si sine patronatus Ecclesiastici, sine assensu patroni conferuntur: secus si patronatus laicorum existant.
- 10 Legatus de latere quæ Beneficia valeat conferre, non assensiente patrono, & num. 11.
- 12 In reservatione Beneficiorum non veniunt quæ sunt patronatus laicorum, vel mixti.
- 13 De differentiis inter patronatus, remissivè.
- 14 Quando patronatus habeatur Ecclesiasticus, laicalis, vel mixtus, remissivè.
- 15 In dubio præsumitur Ecclesiasticus.
- 16 Ex persona patroni dignoscitur in dubiis qualis sit patronatus.
- 17 Clericus potest habere patronatus laicalem.
- 18 Clerico acquirente jus patronatus, bonis intuitu Ecclesiæ quaesitis, erit Ecclesiasticus patronatus.
- 19 Principes solent mendaciis precum, aut importunitate denegandum concedere.
- 20 Derogatio juris patronatus laicorum in Hispania non sustinetur, sed Pontifex per supplicationem exoratur.
- 21 Quibus ex causis in Hispania literæ Pontificiæ retinentur, remissivè.
- 22 Pontifex frequenter disponit de beneficiis vacantibus in Curia per obitum, cum expressa derogatione juris patronatus laicorum, modo ad Principes præsentatio non spectet: & quid in Hispania observetur, ibid.
- 23 Quæ Beneficia apud nos licet vacant in Curia, per Sedem Apostolicam non conferantur.
- 24 An idem sit vacare Beneficium in Curia, vel apud Sedem Apostolicam, aut in Urbe, quoad reservationem?
- 25 Aliquando licet Beneficiarius in Curia decedat, non dicitur vacare Beneficium in Curia, ut reservationi locus sit.
- 26 Beneficia vacantia in Curia ubi non subsistent reservationi quoad jus patronatus, utrum per Pontificem, aut per Ordinarium conferantur?
- 27 Patronatus sui naturæ laicalis quomodo fieri possit Ecclesiasticus.

- 28 Ecclesiasticus quando in laicalem transferri possit.
- 29 Limitatur resolutio postea n. 27. circa translationem patronatus laicorum in Ecclesiasticum.
- 30 Si Episcopatus habeat annexam temporalem dignitatem, ratione cuius patronus existat, erit Ecclesiasticus patronatus.
- 31 Patronatus communis laico, & clerico quoad favorabilia Ecclesiasticus erit, aut laicalis secundum utriusque naturam, & num. 32.
- 32 Quid si patronatus ad collegium Ecclesiasticorum, ac laicorum spectet.
- 33 Ubi dubium emerit circa naturam patronatus, inspicere debet Ecclesie utilitas, ut ex ea decidatur.
- 34 Si ex conventionione patroni clericus, & laicus alternis vicibus presentent, pro vice clerici patronatus Ecclesiasticus habebitur, pro vice laici laicalis.
- 35 Jus patronatus multifariam acquiritur.
- 36 Prærogative juris patronatus laicorum duntaxat tribuuntur acquisito ex causa onerosa, velut ex constructione Ecclesie.
- 37 Ratio expenditur, & declaratur, num. 38. in fin.
- 38 Patronatus non ex causa onerosa quasi- tus, si dubitetur an sit Ecclesiasticus, aut laicorum, quomodo decidendum.
- 39 Probata longæva quasi possessione presentandi, si allegetur patronatus acquisitus ex dotatione, vel constructione Ecclesie, laicalis censetur, & quanti temporis possessio desideretur.
- 40 In Regio patronatu non procedit distinctio de qua supra, n. 36.
- 41 Idem dicendum in Hispania de quovis laicorum patronatu, cuius derogatio non admittitur, nisi non ex causa onerosa comparatum esse constet.
- 42 In dubio patronatus creditur obtentus ex causa onerosa.
Bulla derogatorie juris patronatus laicorum in Hispania retinentur, quamvis solum noceant existenti in quasi possessione presentandi, qui patronus verus non sit, ibid.
- 43 Pendente in Curia iudicio super Beneficio, aut jure patronatus, solet Summus Pontifex illud conferre sine assensu patroni laici, nec opus est expressa derogatione.
- 44 Si uterque presentatus ante collationem Roma obierit, non dicitur Beneficium in Curia vacare, ut sit locus derogationi, aut reservationi.
- 45 Quid si duo jam instituti Roma litigantes, unus in Curia, alterque extra illam decedant.
- 46 Duobus presentatis litigantibus ob dissentium patronorum, si uni mors contingat, an possit patronus alium subrogare?
- 47 Limitatur hoc.
- 48 Si ex presentatis litigantibus alter in Curia decesserit, poterit Pontifex colligantem beneficium conferre absque novo assensu patroni.
Sed tertium instituere non solet, etsi ambo fato cesserint, Pontifex si laicorum sit patronatus, ibid. & n. 50.
- 49 Cum ex duobus presentatis litigantibus alter obiit, iudicium cum superstitie peragitur: & si pro isto non feratur sententia, patronus iterum presentare valet intra tempus legitimum à die sententiae.
Regi nostro tempus non labitur, ne presentare possit, ibid.
Si patroni propter inter eos motam controversiam in tempore legitimo non presentent, Beneficium liberè conferri poterit, ibid.
- 51 Patronatus ad confraternitates pias spectans an sit Ecclesiasticus?
- 52 Permutatio Beneficiorum an desideret patroni consensum? & n. 53. & 54.
- 53 Renuncians beneficio permutacionis gratia, utrum ad illud redire valeat, si ex defectu assensus patroni irrita declaratur?
- 54 Qua Beneficia permutare non liceat in Hispania, & Indiis.
- 55 Resignatio Beneficii nisi consentiente patrono, non subsistit: ex hac autem resignatione si Beneficium conferatur, Bullæ retinentur in Hispania, n. 59.
- 56 Resignans invalidè ex defectu assensus Patroni, non privatur Beneficio.
- 60 In novo Indiarum orbe resignatio est vetita.
- 61 Pontifex ex Beneficio pensionem concedere potest, non requisito patroni assensu: quod declaratur n. 67. & 70.
- 62 De intellectu capituli penultimi de jure patron. remissivè.
- 63 Rector Ecclesia an possit Vicarium constituere absque assensu patroni? & num. 64.
- 64 Quid de coadjutore, ut post mortem Reglaris in Beneficio succedat.
- 65 Vacante Ecclesia, interim dum Rector instituitur, potest Prælatas, in consilio patrono, administratorem constituere.

67 Quid

- 67 Quid de inferioribus servientibus Ecclesia, quos Rector designat.
- 68 Beneficia Regii patronatus in Hispania, nisi Rex assentiat, pensione non onerantur.
- 69 Pontifex poterit uni ex litigantibus beneficium conferre ea conditione, ut annuam quantitatem adversario persolvat, tuncque patroni assensus non desideratur.
- 71 Pensio Ecclesiastica Beneficium non est.
- 72 Fallit si in titulum Beneficii concedatur cum onere alicujus ecclesiastici ministerii.
- 73 Qua Beneficia in Hispania pensionem non admittant.
- 74 Ad unionem Ecclesiarum, seu Beneficiorum patroni assensus debet intervenire.
- 75 Quid ubi Pontifex Ecclesias unit.
- 76 Quid si inferior Prælatas ad unionem ex causa procedat.
- 77 Ut electus Episcopus retineat beneficia ex Pontificis dispensatione, non exigatur patroni consensus.

CAPUT XXXVI.

Lege 15. tit. 3. lib. 1. Recopil. recensentur sex causæ, ex quibus licet Bullas Pontificias retinere in Hispania Regii Prætorii. Inter eas præcipua dignoscitur derogatio juris patronatus laicalis, sive Regii, sive privatorum; nam si in Curia Romana Beneficium impetretur absque assensu, seu presentatione patroni laici, aut clerici, si patronatus ecclesiasticus non est, executio per literarum retentionem suspenditur, interposita ad Sanctissimum supplicatione. Salgad. de retent. Bullar. p. 1. cap. à num. 138. & cap. 13. num. 59. Azved. in l. 5. num. 1. tit. 6. lib. 1. Recop. Cevall. tract. de cognit. per viam violent. in prolog. num. 151. Solorzan. de jur. Indiar. tom. 2. lib. 3. cap. 3. num. 33. Monter. in pract. tract. 5. de las Chancillerias, tit. Siguese el quarto proceso, vers. El tercero quando, Cur. Philip. part. 1. §. 5. n. 4. D. Frasso cum aliis de Reg. patronatu Indiar. tom. 1. cap. 3. num. 48. Utrum Bullas secundæ, aut tertiæ jussionis liceat retinere, executione impedita, disputat Salgad. d. cap. 3. §. unice.

Ad Num. 1.

- 2 Summus Pontifex valet omni patro-

natus juri derogare, conferens Beneficia nullo interveniente assensu, seu presentacione patronorum, etsi ad supremos Principes laicos patronatus spectet. Salgad. d. cap. 3. n. 12. Tondut. quæstion. benefic. part. 2. cap. 4. §. 9. num. 33. Barbosa de Jur. Eccles. lib. 1. cap. 2. n. 176. D. Frasso num. 39. & 45. Cevall. comm. cont. comm. quæst. 897. n. 429. Tusch. lit. 1. concl. 618. num. 12. Vivian. de jure patron. lib. 3. cap. 3. vers. Vigesima nona. sub. n. 24. Villalob. Erar. comm. opinio. lit. 1. n. 314. Sanch. Consil. Moral. lib. 2. cap. 3. dub. 54. num. 2. Greg. Lop. in l. 13. gloss. 9. tit. 15. part. 1.

Ibi: Quæ tamen est intelligenda.

Ut Juripatronus laicorum deroget Sanctissimus, de illo mentio fieri debet, nec derogatio subintelligitur per simplicem Beneficii collationem. Gregor. Lop. & Barbosa ubi proxime, Sanch. num. 3. Vivian. lib. 14. cap. 1. n. 100. Azved. in l. 5. num. 2. tit. 6. lib. 1. Recop. Villalob. n. 315. Did. Per. in l. 2. vers. Quod procedit quando, tit. 6. lib. 1. Ordin. D. Frass. cum aliis d. cap. 3. num. 39. Quid si patronatus sit privilegio, aut præscriptione quæsitus, vide infra, n. 36.

Ad Num. 2.

Si patronatus sit Ecclesiasticus, quoties Pontifex Beneficium absolute confert, nulla de illo facta mentione, tacite ipsi, & patroni juri derogare censetur. Vivian. lib. 14. cap. 1. num. 124. & cap. 2. num. 7. Sanch. n. 7. D. Frass. n. 38. Did. Per. ubi nuper, Salgad. de reg. prolect. part. 3. cap. 9. num. 102. Barbosa collectan. cap. 9. Cum dilectus, num. 4. de jure patron. Solorzan. sup. dict. lib. 3. cap. 3. num. 12.

Ibi: Imò si jus patronatus.

Cum patronatus spectat ad supremos Principes, aut Proceres, velut ad Ducem, vel Comitem, ut derogatio sortitur effectum, non sufficit generalis mentio juris patronatus laicorum, sed requiritur specifica, & determinata; cum expressione dignitatis patroni, cui præjudicium inferretur. Sanch. d. dub. 54. num. 6. Solorzan. de jur. Indiar. lib. 3. cap. 2. num. 18. tom. 2. Vivian. dict. cap. 1. n. 122. Alfar. de offic. Fiscal. gloss. 2. num. 19. Barbosa de potest. Episcop. part. 3. alleg. 57. num. 78.